

7^e jaargang, # 3

14 september 2009

Agrometeorologische Berichten **Situatie op 31 augustus 2009**

Samenvatting

De weersomstandigheden tijdens de maanden juli en augustus waren over het algemeen gunstig voor de afrijping en de oogst van de wintergranen. De warme en droge augustusmaand zorgde echter wel voor een versnelde ontwikkeling van de zomergewassen en veroorzaakte plaatselijk droogtestress, in het bijzonder bij de maïs en de aardappelen. De voorspelde aardappelopbrengsten liggen dan ook onder het gemiddelde van de voorbije 5 jaren. De maïsoopbrengsten variëren erg naargelang de regio, maar benaderen globaal gezien toch nog de gemiddelde waarden voor deze teelt. De suikerbieten hebben niet of nauwelijks geleden onder de droogte en de opbrengst belooft uitzonderlijk goed te zijn dit jaar.

Doelstelling en methodiek

Deze berichten geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode en - vanaf juni - een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak. Naast de normale trend afgeleid uit de officieel gerapporteerde opbrengsten van de voorbije 15 jaren, worden voor elke combinatie (teelt/gebied) drie indicatoren berekend op basis van de weersgegevens, de simulaties van het B-CGMS gewasgroeimodel en de satellietbeelden van SPOT-VEGETATION (tiendaagse composieten met een spatiale resolutie van 1 km). Daarbij wordt enkel de informatie benut die momenteel al beschikbaar is (januari-heden). Met de data van de voorbije jaren wordt het regressieverband opgespoord tussen de finale oogstopbrengst (Y) en de indicatoren (X_i). De gevonden relaties worden dan, per landbouwregio en teelt, toegepast op de indicatoren van het huidige jaar, ter schatting van de oogstopbrengst. De nationale cijfers zijn afgeleid uit de regionale ramingen met de arealen als wegingsfactor. Meer informatie en voorgaande Agrometeorologische Berichten zijn te vinden op <http://b-cgms.cra.wallonie.be/>.

Bronnen

Alle weersgegevens zijn afkomstig van het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (<http://www.meteo.be>). De regionale opbrengsten en arealen van de voorbije jaren werden geleverd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (<http://www.statbel.fgov.be>). Verder geraadpleegde documenten zijn afkomstig van de volgende organisaties: Landbouwleven (<http://www.landbouwleven.be>), Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet (<http://www.kbivb.be>), FIWAP asbl (www.fiwap.be), Centre pilote Maïs asbl (<http://www.centre-pilote-mais.be>) en CADCO-Gembloux (<http://www.cadcoasbl.be>).

Contacten

Université de Liège, Dpt. des Sciences et Gestion de l'Environnement (Ulg, Liège)	Bernard Tychon Bakary Djaby Antoine Denis	bernard.tychon@ulg.ac.be b.djaby@ulg.ac.be Antoine.Denis@ulg.ac.be
Centre Wallon de Recherches Agronomiques (CRA-W, Gembloux)	Robert Oger Yannick Curnel	oger@cra.wallonie.be curnel@cra.wallonie.be
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO, Mol)	Isabelle Piccard Herman Eerens Antoine Royer	isabelle.piccard@vito.be herman.eerens@vito.be antoine.royer@vito.be

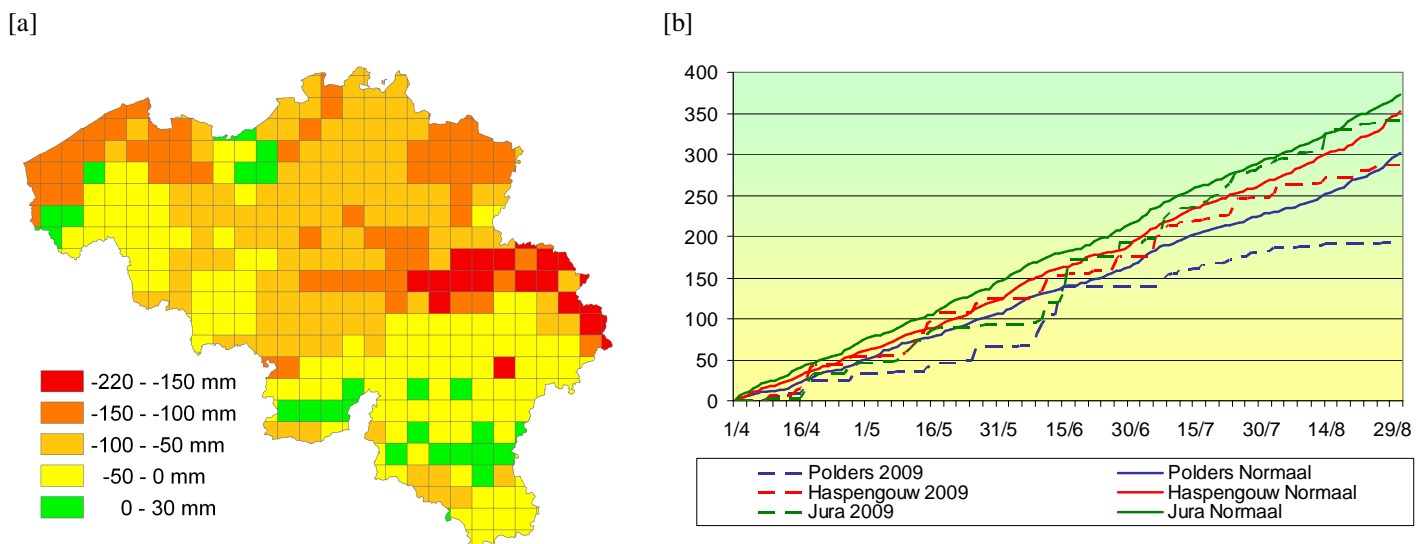
Datum van de volgende berichten: voorjaar 2010

De weersgesteldheid

De weersomstandigheden tijdens de maanden juli en augustus waren over het algemeen gunstig voor de groei van de gewassen. De oogst van de wintergranen, die plaatsvond tussen begin juli en half augustus, kon onder optimale omstandigheden verlopen.

De maand juli was eerder regenachtig. Zowel de totale hoeveelheid regen als het aantal regendagen lagen beduidend hoger dan gemiddeld. De talrijke onweersdagen die over ons land trokken – in totaal werden in juli 18 onweersdagen genoteerd! – veroorzaakten plaatselijk aanzienlijke schade aan de gewassen. Op het vlak van de temperatuur was juli een vrij normale maand. Augustus daarentegen werd gekenmerkt door buitengewoon hoge temperaturen. Bovendien was het ook een erg droge maand. In Ukkel werd slechts half zoveel neerslag gemeten dan normaal.

De zomergewassen vertonen momenteel een ontwikkelingsvoorsprong van ongeveer één week in vergelijking met het gemiddelde voor de jaren 1988-2008. De temperatuursom tussen 1 april en 31 augustus scoort gemiddeld zo'n 100 graaddagen hoger dan normaal, met regionale uitschieters van 0 tot +200 graaddagen. De neerslagsom sinds 1 april ligt gemiddeld gezien lager dan normaal (-66 mm). De kust (-150 mm), de Kempen, Haspengouw en de regio Luik (-200 mm) vertonen de grootste tekorten, het zuiden van het land blijft echter gespaard (Figuur 1a). De neerslagtekorten, die vooral te wijten zijn aan de droogte tijdens de maand augustus (Figuur 1b), zouden de gewasgroei kunnen vertragen en zouden gevolgen kunnen hebben voor de opbrengst van de zomerteelten.

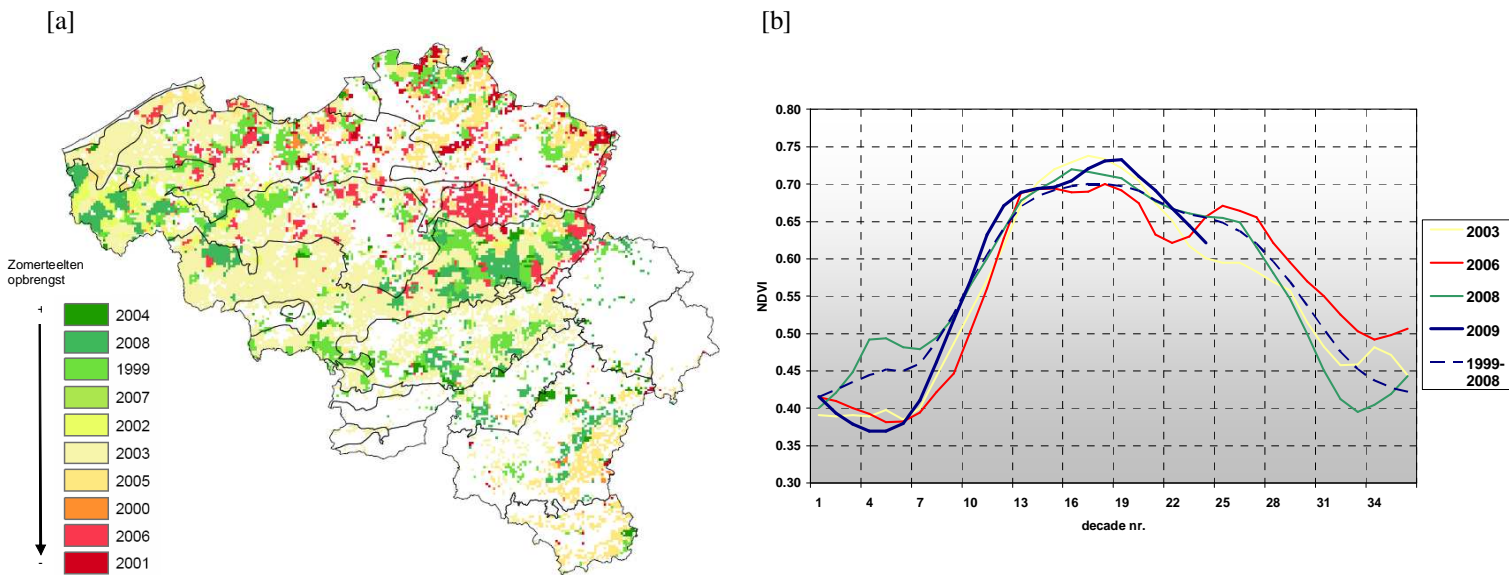
Figuur 1: [a] Relatief verschil (in %) van de cumulatieve neerslaghoeveelheid van 1 april tot en met 31 augustus 2009 ten opzichte van het gemiddelde van de jaren 1988-2008. [b] Verloop van de neerslagsom (in mm) sinds 1 april 2009 voor drie landbouwregio's (stippellijnen: waarden voor 2009, volle lijnen: gemiddelde over de jaren 1988-2008).

Observaties vanuit de ruimte

Uit de analyse van de vegetatie-index (Figuur 2b) blijkt dat, na een lichte vertraging in mei, de gewasgroei dankzij de gunstige temperatuur eind juni - begin juli sterk toenam. De biomassa-productie overtrof dan ook ruimschoots het langjarig gemiddelde. De senescentie begon dit jaar iets vroeger dan normaal, reeds vanaf midden juli, en ook het tempo lag iets hoger omwille van de relatief hoge temperatuur en de droogte in augustus.

Analyse van het verloop van de vegetatie-index voor de jaren 1999-2008 laat ons toe om een jaar te identificeren met een profiel dat vergelijkbaar is met dat van het huidige jaar. Tegelijk trachten we op die manier een verband te leggen met de gewasopbrengst. Zo zien we in Figuur 2a dat in het centrum en het westen van het land de gewasgroei en -ontwikkeling in 2009 grote overeenkomsten vertoont met de situatie in jaren met een gemiddelde (2003) tot hoge gewasopbrengst (1999, 2008).

Het noorden van het land vertoont een meer heterogeen beeld. Globaal gezien ligt de opbrengst in het jaar dat qua verloop van de vegetatie-index de meeste gelijkenissen vertoont met het huidige jaar hier iets lager.

Figuur 2: [a] De kaart geeft het jaar weer dat qua verloop van de vegetatie-index de meeste gelijkenissen vertoont met 2009. De jaren zijn gerangschikt volgens afnemende opbrengst van de zomergewassen (gemiddelde opbrengst van maïs, aardappelen en suikerbieten). De witte zones zijn niet meegenomen in de analyse aangezien het aandeel van de landbouwgewassen hier minder dan 20% bedraagt. [b] Verloop van de vegetatie-index in 2009 in vergelijking met het gemiddelde voor de jaren 1999-2008 en met "vergelijkbare" jaren (2003, 2006, 2008).

Overzicht der gewassen: huidige toestand en oogstraming

Tabel 1 toont de oogstvoorspellingen voor de voornaamste teelten voor de verschillende landbouwstreken en voor het land in z'n geheel. Hieronder volgt een nadere bespreking:

- **Suikerbieten:** De suikerbieten staan er dit jaar uitzonderlijk goed bij. Bovenop de vroege zaai, de goede opkomst en regelmatige groei zorgde de warme en zonnige augustusmaand nog eens voor een forse verhoging van het suikergehalte en het wortelgewicht. In alle landbouwstreken overtreffen de voorspelde opbrengsten het gemiddelde voor de jaren 2004-2008.
- **Voedermais:** De maïs vertoont een grote verscheidenheid naargelang de regio en het perceel. Na de koude van mei – begin juni kregen sommige percelen af te rekenen met watertekort. Meest getroffen is de maïs op bodems die van nature weinig water vasthouden (ondiepe bodems, schisten- en zandbodems). In sommige regio's konden lokale onweders de waterreserves echter nog wat aanvullen. De weersomstandigheden van de voorbije zomer hebben evenwel gezorgd voor vroegtijdige rijpheid. De maïsoogst zal dit jaar dan ook vroeger dan normaal aanvangen. De verwachte opbrengsten variëren erg naargelang de regio. In de Weidestreek en de Condros wordt een lichte stijging verwacht ten opzichte van het gemiddelde van de voorbije 5 jaren, voor de Zandstreek, de Jurastreek en de Duinen & Polders liggen de verwachtingen iets lager dan gemiddeld.
- **Aardappelen (Bintje):** Door het neerslagtekort in augustus kon de potentieel goede opbrengst (zie vorig bulletin) niet gehandhaafd worden. De opbrengstvoorspellingen (geen rekening houdend met het kaliber) liggen over het algemeen lager dan de gemiddelde opbrengsten voor de jaren 2004-2008. Dit wordt bevestigd door staalnames van het Waalse Pilotcentrum voor de Aardappel.

Tabel 1: Opbrengstvoorspellingen per landbouwtreek voor de 3 zomerteelten in 2009 en vergelijking met de gemiddelde opbrengst voor de jaren 2004-2008 volgens de cijfers van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS).

Landbouwtreek	Opbrengst (100kg/ha)								
	Voedermaïs			Suikerbiet			Bintje Aardappelen		
	2004-2008 (NIS)	2009 (voorspeld)	verschil (%)	2004-2008 (NIS)	2009 (voorspeld)	verschil (%)	2004-2008 (NIS)	2009 (voorspeld)	verschil (%)
Duinen & Polders	470.3	454.7	-3.3	670.6	690.6	3.0	445.9	432.8	-2.9
Vlaamse Zandstreek	483.4	474.6	-1.8	640.8	649.8	1.4	462.3	425.4	-8.0
Kempen	446.4	448.3	0.4	612.6	613.2	0.1	465	425.4	-8.5
Zandleemstreek	525.7	533.0	1.4	698.6	731.0	4.6	463.8	460.4	-0.7
Leemstreek	470.5	469.3	-0.3	720.5	770.0	6.9	463.8	453.9	-2.1
Henegouwse Kempen	476.9	493.3	3.4	696	741.1	6.5	463.1	479.0	3.4
Condroz	466.9	488.3	4.6	678.9	710.0	4.6	480.5	471.6	-1.9
Weidestreek	461.8	480.5	4.0	724.3	762.2	5.2	527.4	504.0	-4.4
Weidestreek (Fagne)	428.1	440.6	2.9	-	-	-	477.9	471.1	-1.4
Famenne	459.2	472.2	2.8	639.2	669.5	4.7	373.8	339.5	-9.2
Ardennen	457.2	477.3	4.4	659.4	685.0	3.9	-	-	-
Jurastreek	410.6	399.6	-2.7	588	667.9	13.6	281.6	254.4	-9.7
België	476.6	478.1	0.3	703.0	742.4	5.6	462.5	452.1	-2.2